

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

МЕХАНІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра математичного аналізу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

з навчальної роботи

Харитонов О.М.

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Теорія міри та інтеграла
для студентів

галузі знань 11 «Математика та статистика»
спеціальність 112 «Статистика»
освітній рівень перший (бакалавр)
освітня програма «Статистика»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2020/2021
Семестр 5
Кількість кредитів ECTS 6
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладачі: Радченко Вадим Миколайович, доктор фізико-математичних наук, професор кафедри математичного аналізу,
Денисьєвський Микола Олексійович, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математичного аналізу,
Константінов Олексій Юрійович, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математичного аналізу.

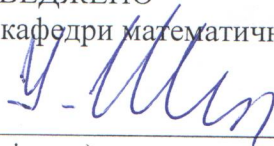
Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.

КИЇВ – 2020

Розробник: Радченко Вадим Миколайович, д. ф.-м. н., професор, професор кафедри математичного аналізу.

ЗАТВЕДЖЕНО

Зав. кафедри математичного аналізу

(підпис)

Шевчук І.О.

Протокол № 1 від 28.08. 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією механіко-математичного факультету

Протокол від "31" 08 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії професор, д.ф.-м.н. Олійник А.С.
(підпис)

1. Мета дисципліни — знайомство з основними властивостями мір та інших функцій множин, інтеграла Лебега, просторів інтегрованих функцій.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати:* основні факти теорії множин, математичного аналізу, зокрема теорію інтеграла Рімана та міри Жордана.

2. *Вміти:* використовувати означення та твердження теорії множин, математичного аналізу для обґрунтування дій з множинами, числовими послідовностями, функціями.

3. *Володіти елементарними навичками:* виконувати дії з наборами множин, послідовностями чисел та функцій, знаходити похідні та значення інтегралів.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Теорія міри та інтеграла» є складовою освітньої програми підготовки фахівців за освітнім рівнем «бакалавр» галузі знань 11 Математика та статистика, зі спеціальності 112 Статистика освітньої програми «Статистика».

Дана дисципліна є обов'язковою

Викладається в 5 семестрі III курсу в **обсязі – 180 год. (6 кредитів ECTS)** зокрема: *лекції – 52 год, практичних занять – 28 год, самостійна робота – 94 год.* У курсі передбачено 3 змістових модулі: один колоквиум та 2 модульні контрольні роботи. Завершується дисципліна **іспитом у п'ятому семестрі.**

4. Завдання (навчальні цілі): формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані математичні та статистичні задачі, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов і передбачає застосування теоретико-ймовірнісних і статистичних методів; набуття знань, умінь та навичок (компетентностей) на рівні новітніх досягнень у математиці та статистиці, відповідно до освітнього рівня «Бакалавр». Зокрема, професійне оволодіння компетентностями:

- 1) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-3).
- 2) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-4).
- 3) Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності (ЗК-5).
- 4) Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово (ЗК-6).
- 5) Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-9).
- 6) Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-10).
- 7) Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК-11).
- 8) Здатність працювати в команді (ЗК-12).
- 9) Здатність працювати автономно (ЗК-14).
- 10) Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. (ЗК-15).
- 11) Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК-16).
- 12) Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). (ЗК-17).
- 13) Здатність застосовувати у професійній діяльності знання та навички в галузях математичного аналізу, лінійної алгебри, геометрії, логіки, теорії функцій, диференціальних рівнянь (СК-1).
- 14) Здатність здійснювати логічні математичні міркування із чітким зазначенням припущень та висновків (СК-3).

15) Здатність до математичного формулювання задач та вибору методів їх розв'язання (СК-4).

16) Здатність робити якісні висновки з кількісних даних (СК-7).

5. Результати навчання за дисципліною

Результат навчання (РН) (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання (Формуються розробником)			
РН 1.1	Знати властивості міри, теореми про продовження міри	<i>Лекція, практичне заняття</i>	<i>Контрольна робота 1 (60% правильних відповідей), колоквиум, екзамен, активна робота на лекції, усні відповіді</i>	10%
РН 1.2	Знати означення інтеграла Лебега, його властивості, відповідні граничні теореми			10%
РН 1.3	Знати теореми Фубіні, Тонеллі			10%
РН 1.4	Знати властивості простору інтегровних функцій			10%
РН 2.1	Вміти знаходити міри множин	<i>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</i>	<i>Контрольна робота 2 (60% правильних відповідей), екзамен, виконання завдань, винесених на самостійну роботу</i>	20%
РН 2.2	Вміти обґрунтовувати граничний перехід в інтегралі			15%
РН 2.3	Вміти знаходити значення інтеграла Лебега	<i>Практичне заняття, самостійна робота</i>	<i>Контрольна робота 2 (60% правильних відповідей), екзамен, виконання завдань, винесених на самостійну роботу</i>	15%
РН 3.1	Здатність обґрунтовувати власний погляд на задачу та формулювати робочі гіпотези, спілкуватися з колегами з питань застосування математичних методів та теорій	<i>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</i>	<i>активна робота на лекції, практичних заняттях, усні відповіді</i>	5%

PH 3.2.	Вироблення навиків командної роботи	<i>Лекція, практичне заняття, самостійн а робота</i>	<i>активна робота на лекції, практичних заняттях, усні відповіді</i>	5%

6. Співвідношення результатів навчання із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни								
	PH 1.1	PH 1.2	PH 1.3	PH 1.4	PH 2.1	PH 2.2	PH 2.3	PH 3.1	PH 3.2
<i>(з опису освітньої програми)</i>									
PH-1 - Здійснювати професійну письмову й усну комунікацію українською мовою та, принаймні, однією з іноземних мов	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PH-4. Вміти пояснювати математичні концепції та статистичні методи мовою, зрозумілою для нефахівців у галузі математики та статистики	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PH-5. Володіти базовими знаннями та вміннями з фундаментальних розділів математики: математичного аналізу, алгебри, аналітичної геометрії, диференціальних рівнянь, у тому числі в частинних похідних	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- оцінювання впродовж навчального періоду:

1. Активна робота на лекції, усні відповіді: PH1.1, PH1.2, PH1.3, PH1.4, PH.3.1, PH.3.2 – 5 балів/3 бали;
  2. Виконання завдань, винесених на самостійну роботу: PH2.1, PH2.2 – 15 балів/9 балів;
  3. Контрольна робота 1: PH1.1, PH2.1 – 15 балів/9 балів;
  4. Контрольна робота 2: PH1.2, PH1.3, PH2.2, PH2.3 – 15 балів/9 балів;
  6. Розв'язання задач на практичних заняттях: PH2.1, PH2.1, PH2.3, PH.3.1, PH.3.2 – 10 балів/5 балів;
- Разом має бути 60/35

- підсумкове оцінювання: іспит.

- максимальна кількість балів, які можуть бути отримані: 40 балів;
- результати навчання, які будуть оцінюватись: PH1.1, PH1.2, PH1.3, PH1.4, PH2.1, PH2.2; PH2.3
- форма проведення і види завдань: письмова робота.

7.2. Організація оцінювання:

Критично-розрахунковий мінімум балів за навчання впродовж семестру становить **20** балів, рекомендований мінімум, розрахований з урахуванням специфіки дисципліни становить **35** балів. Студенти, які протягом семестру набрали сумарно меншу кількість балів ніж рекомендований мінімум **35** балів для підвищення балів отримують можливість написати додаткову контрольну роботу та доскласти домашні завдання. Мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали, тобто, якщо оцінка студента на іспиті є нижчою від мінімального порогового рівня (24 бали), то бали за іспит не додаються до семестрової оцінки (вважаються рівними нулю), а підсумкова оцінка із дисципліни є незадовільною;

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі форм контролю здійснюються у відповідності до „Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (2018), <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>.

Форма іспиту – письмово-усна. Екзаменаційний білет складається із 3 завдань, перші два з яких є теоретичними, третє – задача. Кожне завдання оцінюється від 0 до 10 балів. Додатково від 0 до 10 балів студент отримує за усне опитування. Всього за іспит можна отримати від 0 до 40 балів.

Терміни проведення форм оцінювання:

1. Контрольна робота: на 6-му тижні навчального періоду.
2. Контрольна робота: на 13-му тижні навчального періоду.
3. Колоквіум на 9-му тижні навчального періоду.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Всеместр

№п/п	Назва теми	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота
1.1	Основні класи множин	6	2	10
1.2	Продовження міри	10	8	20
2.1	Вимірні відображення та функції	10	6	20

2.2	Побудова та основні властивості інтеграла Лебега	6	4	12
3.1	Граничні теореми для інтеграла Лебега та їх застосування	16	4	20
3.2	Простори інтегровних функцій	4	4	12
	ВСЬОГО	52	28	94

Загальний обсяг 180 год, в тому числі:

Лекції – 52 год.

Практичні заняття – 28 год.

Консультації – 6 год.

Самостійна робота - 94 год.

9. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Богачев В.И. Основы теории меры. Т. 1,2. — Москва-Ижевск; НИЦ Регулярная и хаотическая динамика, 2006. — 584 с. (Т. 1), 680 с. (Т. 2).
2. Березанский Ю. М., Ус Г.Ф., Шефтель З. Г. Функциональный анализ. Курс лекций. — К.: Выща школа, 1990.— 600 с.
3. Дороговцев А.Я. Элементы общей теории меры и интеграла. — К.: Факт, 2007. — 164 с.
4. Радченко В.М. Теорія міри та інтеграла. — К.: Київський університет, 2012. — 144 с.
5. Халмош П. Теория меры. — М.: Изд-во „Факториал-пресс”, 2003. — 256 с.

Додаткові:

1. Завдання до практичних занять з теорії міри та інтеграла для студентів спеціальностей „математика і „статистика” механіко-математичного факультету / Укладачі О.Ю.Константинов, О.Г.Кукуш, О.О.Курченко, О.Н.Нестеренко, В.М.Радченко, Т.О.Петрова, А.В.Чайковський. — К.: ВПЦ „Київський університет”, 2019. — 80 с.
2. Методы решения задач по функциональному анализу: Учебное пособие / В.В.Городецкий, Н.И.Нагнибида, П.П.Настасиев. — К.: Выща школа., 1990. — 479 с.
3. Натансон И.П. Теория функций вещественной переменной.— М.: Наука, 1974. — 480 с.
4. Паргасарати К. Введение в теорию вероятностей и теорию меры: Пер. с англ. — М.: Мир, 1983.— 344 с.
5. Шилов Г.Е., Гуревич Б.Л. Интеграл, мера и производная (общая теория).— М: Наука, 1967.— 220 с.